

Виолета Николовска

ОД СЕМАНТИКАТА НА *ФАТИ* И *ФАТАЛЕН*

Апстракт: Целта на овој труд е да покажеме дека метафората се јавува како еден од принципите на семантички развој во јазиците. При тоа нема да се трудиме да ги бараме концептите кои се поврзани по патот на метафора и начините на кои тие метафори ја структурираат нашата перцепција и разбирање, како што тоа го прават Лејкоф и Џонсон во книгата која е класика во модерната лингвистика и пошироко од неа „Метафори покрај кои живееме“. Се согласуваме со авторите на оваа книга дека живееме покрај метафори, и додаваме дека метафоризацијата е принцип на развој во лексичкиот фонд на јазиците. Метафората ја сфаќаме во нејзиното најшироко значење: како пренесување на значењето или на дел од значењето на една лексема од еден во друг семантички регуларен контекст на употреба.

Клучни зборови: Метафора, значење, семантички развој, лексема, контекст.

Овој труд настана како резултат на соработката во рамките на проектот „Толковен речник на македонскиот јазик“, кој се работи во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје. Станува збор за анализа на значењата на две лексеми: *фати* и *фатален*. Особено лексемата *фатален* бараше поширока обработка која секако не може да влезе во еден речник.

Кај глаголот *фати* ги изделивме следниве значења:

1. **Земе нешто или неког со рака.** *Го фати детето за рака. Фати го материјалот на фустанов.*
2. **Улови нешто што е во движење со рака.** *Ја фати топката. Фати мува. Ја фати мачката.*
3. **Улови (дивеч или риба).** *Фати неколку риби. Фати дива свиња. Ја фатија лисицата.*
4. **Уапси, зароби неког.** *Го фатија крадецот. Фатиле двајца непријателски војници.*
5. **Разоткрие неког, во некој престап** (прен. – Улови неког што прави некој престап). *Го фати мажот како ја изневерува. Го фати во лага. Ги фати конечно како бегат од работа.*
6. **Затекне неког во некоја работа.** *Човек не може да те фати на спиење. Извинете, ве фатив на јадење.*
7. **Успее да види, улови неког со поглед.** *Се обзираше долж двете насоки на улицата и се напрегаше во сенките да го фати*

заминувањето на Вети. Зборувааше обидувајќи се да ѝ го фати погледот.

8. **Успее навреме да стигне и да се качи на превозно средство. Го фатија автобусот. Не го фати возот во 3, ќе мора да го чека тој во 5 часот.**
9. **Добие болест или сл. Фати вошки. Фати грип. Детето фати сипаница.**
10. **За човек – падне во некоја душевна или телесна состојба. Ме фати мрза. Го фати срам. Детето го фати досада. Го фати криза. Ме фати грч. Ме фати грип. Го фати дремка. Го фати сонце. Ја фати мака за тоа што го навреди. Не го фаќа сон. Ме фати виново. Го фати кашлица.**
11. **а) За материја – успее да постигне состојба или ефект со посредство на човек. Ќе фати ли малтерот? Не фати бетонот. Убаво ми фати бојата. б) За материја – успее да постигне состојба или ефект сама од себе. Млекото фати кајмак. Раната фати коричка.**
12. **Сошије, поврзе. Фати ми го ракавот со машина, те молам, се распарал. Ги дадов чорапите да ми ги фати котелците.**
13. **За човек – затекне навреме или некоја друга природна непогода на пат. Не фати дожд. На патот не фати густа магла. Морнарите ги фати бура. Доцна тргнаа, ќе ги фати ноќ.**
14. **Започне временска сезона или некоја природна непогода. Фати студ. Фати пролет. Фати голема зима. Фатија гореитини.**
15. **Има прием на телевизиски или радио сигнал. Фаќаш Канал 77 во Скопје? Фаќаш Телма со обична антена? Колку канали фаќаш со обична антена?**
16. **Земе под наем, најми некого да му помага во некоја работа. Фативме нови мајстори. Фати адвокат. Фати жена за да ѝ помага дома.**
17. **За човек – пронајде партнер/ка, започне љубовна врска со партнер/ка. Слушам си фатил нова девојка. Конечно го фатила Марко, цела година трчааше по него.**
18. **За човек - заземе некаде место. Фати две места напред во автобусот. Оди порано и фати маса за четворица. Ќе одам порано да фатам паркинг.**
19. **Дојде до некоја работа, позиција, материјални средства. Фати добар проект. Девојчето фати добра работа. За таа работа фати добри пари.**
20. **Почне. Фати да зборува. Фати да се смее. Фати да учи.**
21. **Тргне. Не знам зошто, сè нешто ми вели дека ќе фатите накај Прилепец. Штом тие лево ќе фатат, јас десно да одам.**
22. **Чини одредена сума пари, скапо или евтино. Ме фати вкупно 1000 денари. Ме фати скапо. Ме фати евтино.**
Фразеолошки изрази со фати: Фати магла – избега. Фати паде – Отиде. Фати пат – отиде. Фати усвит – се изгуби. Ми фаќа око – ми се допаѓа. Фати пајажина – остане долго во одредена состојба. Едно фати, друго пушти – некој е непостојан. Корења фатив – се изначекав, се изнаседов.

Како што може да се види, во примерите од **1** до **8**, го имаме основното значење на *фати* - значењето под **1**, кое, во примерите од **2** до **8** е збогатено до 'улови'. Во значењата: 'уапси, зароби некогo', 'разоткрие некогo во некој престап', 'затекне некогo во некоја работа', 'успее да види (улови некогo со поглед)', 'успее навреме да стигне и да се качи на некое превозно средство', според контекстите што ги имаме, се содржи, метафорично, значењето 'улови'. Значењето 'улови', 'лови', можеме малку подалечно да го препознаеме и во примерите под **15** ('има прием на телевизиски или радио сигнал'), а дури и без да се впуштаме во подлабоки социолошки, културолошки и родови анализи можеме да го препознаеме во примерите под **17**. Ова значење, го препознаваме и во примерите под **18** и **19**, со тоа што кај примерите под **18** е веќе поослабено. Во сите овие случаи, се работи за активен субјект на дејството.

Мекутоа, субјектот може да се измести од активната улога и да биде „уловен“ од нешто (болест, паразит, душевна состојба). Вакви се значењата со примерите под **9** и **10**. Токму затоа, и субјектот во примерите под **10** е изместен од синтаксичката позиција резервирана за активни учесници (во јазиците со падежи сигнализирана со номинативна форма) до синтаксичка позиција резервирана за поднесувач, трпител на дејството или доживувач на состојбата, како што е во случајов (во јазиците со падежи сигнализирана со акузативна форма). Оваа семантика, малку повеќе ослабната ја имаме кај примерите под **13**.

Следното значење кое го може да го има овој глагол е 'успее': примерите под **11**. Ова значење особено е силно кај примерите под **а**), што е сосема разбирливо, бидејќи состојбите се резултат од работата на човек.

Третото значење што може да го донесе овој глагол е значењето за почеток на некое дејство. Најочигледно, него го среќаваме во примерите со да-конструкција во реченицата, под **20**. Овде како *фати* да е синонимен со *почне*. Значењето 'почне' се содржи и во примерите под **14** и **21**.

На крај, останаа значењата:

- 'сошие, поврзе со конец' (*фати, потфати со конец*) (значењето под **12**);
- 'земе под наем некогo' (*фати некогo да му помага во работата*) (значењето под **16**) и
- 'чини одредена сума пари, скапо или ефтино' (значењето под **22**).

Интересна е семантичката анализа и на глаголот *се фати*, особено во корелација со семантиката на глаголот *фати*:

- 1. Фати дел од себе, од своето тело.** *Се фати за глава. Се фати за стомакот.*
- 2. Се придржи за нешто.** *Се фати за креветот. Се фати за оградата.*
- 3. Некому му се одземе, парализира дел од телото.** *Му се фати гласот. Му се фати јазикот. Му се фатија нозете.*
- 4. Започне расправија околу нешто.** *Пак се фатија околу извештајот. Се фатија пак за таа нива.*
- 5. Започне љубовна врска со некогo.** *Јана се фати со Горан. Се фати со девојката.*
- 6. Успее, се оформи како резултат на природен процес.** *Бојата се фати. Се фати кајмак. Се фати бетоноот.*
- 7. Започне нешто.** *Се фати со работа. Се фати да чисти. Се фати да пишува.*
- 8. Се затекне(себеси) во некое дејство.** *Се фатија себеси во молчење. Се фати себеси дека ја живее како своја, сета судбина на „Нана“. Се фати како гледа право во него.*

9. За чевли – некому му се соодветни. *Не ми се фаќаат новите чевли, тебе ти се фаќаат новите?*

10. За дрво, растение – се зафати. *Се фатија цвеќињата што ги насадив. Се фати лимонот.*

11. За животно – се улови. *Се фати конечно глушецот во стапица. Исто како животно кога ќе се фати в стапица.*

12. Се наталожи, падне. *На косата му се фатил снег. Се фатил мраз на прозорците. 12 а). (прен.) Се наталожи, се образува.* *Бигор се фатил на душава. Самопосебе грч му се фатил околу усните од окапнатост и нејадење.*

Како што може да се види од примерите, значењето под **1** е повратно значење од глаголот *фати*: субјектот дејството го врши врз дел од себеси, своето тело. Во примерите под **2**, тоа значење е модифицирано: 'фати нешто за да се придржи себеси во одредена ситуација'. Во понатамошниот семантички развој, можно е оваа компонента 'за да се придржи себеси' да се изгуби, како во примерот: *Го рече тоа и се фати за кваката (на вратата, со цел да излезе).*

Помеѓу *фати* и *се фати* постои аналогија во значењата (што е нормално и очекувано). И кај глаголот *се фати* ги среќаваме значенските компоненти 'успее', 'улови', 'започне'.

Компонентата 'започне' ја среќаваме кај примерите под **4**, **5** и **7**. Семантичката компонента 'успее' ја среќаваме кај примерите под **6** и под **10**. Разликата со глаголот *фати* е во тоа што кај глаголот *се фати* (значењето под **6**), поради семантиката на повратната замена, го имаме само значењето 'успее без посредство на човек, само од себе' (сп. *фати 11* под **б**). Семантичката компонента 'улови', малку модифицирана, ја среќаваме кај примерите под **8** и **11**. Кај примерите под **8**, таа е збогатена, поради повратната замена *се* со значењето 'себеси', а кај примерите под **11** со пасивно значење (животните се фатени, уловени од стапицата која ја поставил некој друг – човек). Во примерите под **8**, значењето 'се улови(ја) себеси' се јавува како последица на **а**) освестено доживување на несвесна ситуација (*Се фати како гледа право во него*) и **б**) како запаќање во некоја „стапица“ на непријатна ситуација (*Се фатија себеси во молчење*).

И кај глаголот *се фати* среќаваме употреба со пасивно значење. И тука, доживувачот на сосостојбата е изместен од привилегираната позиција на (активен) субјект до позиција на индиректен објект. Во позиција на субјект е делот од телото што ја претрпел состојбата (веројатно како последица на нешто), а позицијата на директен објект е блокирана од повратната замена.

Значењето кое е изолирано од оваа серија е врзано со конкретен предмет (*чевли*) 'некому му се соодветни, точни' и можеме да го сметаме како еден вид на фразеолошко значење (иако и тука може да се согледа семантичка мотивација со основното значење, особено со префиксираните форми: *прифаќа*, *опфаќа*).

Пасивно значење среќаваме и во примерите под **12**.

Принципот за метафоризација, можеме да го согледаме и во образувањето на фразеолошките изрази. Фразеолошкиот израз се ослободува од своето буквално значење, врзано со дадена ситуација и се употребува само како симбол, знак за ситуацијата. Ќе разгледаме неколку фразеолошки изрази со глаголот *се фати*:

Се фати за глава – 1. Се зачуди многу. **2.** Не знае што да прави. **Се фатија за гуша** – влегоа во конфликт. **Се фати в костец со нешто или некого** – влезе во борба со нешто или со некого. **Се фати на орото (ќе си го игра)** – започна некоја работа (ќе си ја доврши). **Се фати на јадица** – наседна на нешто.

Можеме да замислиме дека движењата **а**) „се фати за глава“ и **б**) „се фатија за гуша“, навистина се случувале или се случуваат кога **а**) некој многу се чуди и кога не

знае што да прави и **б)** кога двајца во конфликтна ситуација почнуваат да се борат и физички, не само вербално. Потоа, соодветните изрази стануваат само знаци за соодветните значења, ситуации, ослободени од обврската да се јават со конкретните физички движења.

На половина пат кон ваква фразеологизација како да е изразот *Се фати за кваката*.

Метафората е очигледна кај изразите: *Се фати на орото(ќе си го игра)* и *Се фати на јадица*.

Како што може да се види, кај лексемата *фати* полисемичноста се развива во три правци: едниот е од значењето 'улови', другиот од значењето 'успее' и третиот од значењето 'почне'. Најголема метафоризација се јавува кај значењето 'улови' и тука имаме најмногу значења. Всушност, во развојот на полисемичноста на оваа лексема како да постојат скалила, етапи: *фати* – ' земе нешто со рака'; *фати* - со екстензија на значењето до 'улови'; потоа спецификација на значењето до 'улови (само) дивеч или риба'; кога се работи за човек, модификација на значењето 'улови' до 'уапси'; па по пат на метафоризација – 'разоткрие неког во нешто, затекне неког во нешто', 'улови со поглед – успее да види', 'улови превозно средство – успее навреме да се качи на тоа средство', 'улови радио или ТВ сигнал – има прием на радио или ТВ сигнал', 'улови, пронајде партнер/ка, некаква позиција, работа, средства (најчесто материјални)'. Вториот правец во развојот на полисемичноста на оваа лексема, 'успее', веќе е навестен во претходниве значења.

Втората лексема чија семантичка анализа ќе ја претставиме во овој труд е лексемата *фатален*. Лексемата *фатален (судбински)*, е во врска со лексемата *судбина*. Во речниците можат да се најдат вакви дефиниции на лексемата *судбина*:

1. Според суеверните претстави – виша сила што го определува животот на човека. *Никој не може да избега од судбината.* **2.** Животен пат. *Од тој ден тие имаа заедничка судбина.* **3.** Случајност. *Судбината сакаше пак да се видиме.* **4.** Иднина. *Тој случај ја реши мојата судбина.* - од **РМЈ**.

1. Моќ што се верува дека ги предопредува настаните. **2.** Иднината на човек предопредена од ваква моќ, она што наводно е предопредено да му се случи на определен човек итн. *Судбината сакаше пак да се сретнеме во Рим.* **3 а.** Крај или состојба во која се нашол човек или предмет. **3б** Уништување, пропаст, смрт. *Запечатати нечија судбина. Уште не се знае судбината на пет планинари.* - кај **3. Мургоски, 2005.**

1. Нешта, особено лоши нешта што ќе му се случат или му се имаат случено на неког или нешто. *Судбината на тројцата мажи е непозната. Судот ќе одлучи за нашата судбина. Владата ги остави бегалците на нивната судбина.* **2.** Сила за која се верува дека контролира сè што се случува, која не може да се запре или промени. *Судбината беше љубезна со мене тој ден. Со чудно превртување на судбината, Енди и јас бевме во ист авион.* – од **Oxford advanced learner's Dictionary 2005.**

Во кои контексти се употребува лексемата *судбина* во нашиот јазик? Најчест контекст во кој ја среќаваме оваа лексема е народното: *Судбина!* Со овој израз е изразено нешто, најчесто лошо, што се случило некому и тоа не може да се промени, па на крај со овој израз се искажува помирување со тој лош настан, факт. Од каде ова? Оваа употреба доаѓа од првото значење што го наоѓаме во РМЈ и кое би можеле да го земеме за примарно. Мекутоа, и во споменатиов контекст, комуникативната вредност што ја носи лексемата *судбина*, не е верувањето во предопреденост на настаните, туку

во помирувањето со нив. Значи, значењето веќе се поместило во смисла на согледување на немил настан и помирување со него. Сега, да ги погледнеме и примерите со лексемата **фатален**:

1. **Судбоносен** - во смисла пресвртнички, кој го менува животот или менува некоја појава. Меѓу македонските романи инспирирани од Револуцијата е и единствениот роман на Бранко Пендовски, „Скали“, кој е свртен кон витлите на Револуцијата, кога определувањето за неа значеше и судбинско определување на смислата за животот, кога дилемата пред одлуката беше фатално задржување на вистинскиот чекор, оптоварен од товар неприличен за воените дни. Во првиов пример ја има лексемата **фатален**, но со значење што ќе го најдеме подолу. Овој пример го вклучивме овде поради значењето на лексемата **судбинско**: лексемата **судбинско** (**судбина**) е врзана со момент на личен избор („определувањето за Револуцијата“), што секако е сосема спротивно од она што го дефиниравме како првично значење на оваа лексема (значењето под **1** во РМЈ). Значењето на **судбинско** во овој пример е 'пресвртничко за животот на човекот` а со самото тоа 'и од голема важност`. Примерите што следат со **фатален** го имаат токму ова значење: *Фаталниот миг поминал незабележан и тие се нашле очи в очи со загатката на која не можат да дадат задоволувачки одговор. Во тој миг излезе пред татка си и ја изговори таа фатална реченица: Не одам. Пред да влезе таму, пред уште да го престапи оној историски и фатален праг, може Антима да го удри дамла...*
2. **Непоправлив, поразителен**. Со сцената кога Хитлер си игра шега со балонот – глобус, видел фарсичен почеток на неговиот фатален крај. Мајорот и сам во истиот миг разбра каква фатална грешка допушти. Тактичката погрешка на арамиите го имаше за резултат полното нивно уништување. Опитот добиен од малите судирања со војската излезе фатален овој пат. Реванизмот има фатални последици. Тоа што сега ме исфрлате на улица може да биде пропаст на моите студии и фатално за мојот живот! Фатален абортус.
3. (мед.) **Смртен**. Во докторскиот наод стои дека се работело за фатална родилна треска. Радоста дека е жива не ја потисна сосем тревожната загриженост пред настанувањето на тој фатален акт – смртта.
4. **Значаен**. Револуцијата му се посветува на своето фатално дело.
5. **Страшен**. Тој ја имаше слепата сигурност на стрелата што ја гледа само целта и што оди кон неа. Во револуцијата нема ништо пострашно од правата линија. А Симурден, фатален, одеше право. Лантенак беше првиот од тие профили, Симурден беше вториот: само што горчливата насмевка на Лантенак беше покриена со сенка и со мрак, а на фаталното чело на Симурден имаше еден блесок на зората. Овие два примера од „Деведесет и третата“ на В. Иго ни илустрираат значење на **фатален** што се поврзува првин со психички момент или особина кај една личност, а потоа тоа се

пренесува и во описот на неговиот изглед. Во првиот пример, ликот Симурден, поточно неговото однесување во тој момент, се споредува со одењето право, како „стрела што ја гледа само целта“, кое во дадените околности („револуцијата“) се смета за страшно. Оттука и неговиот епитет – „фатален“. Во вториот пример, психичката карактеристика на ликот Симурден „се пренесува“ на неговиот изглед – чело (првиот пример е најден на стр. 106 во книгата, а вториот - на стр. 229). Но во вториот пример, описот 'страшен', можеме да го дополниме, окарактеризираме и како 'впечатлив' (впечатливо чело).

6. **Голем, поразителен.** *Зар се лажев кога мислев дека имаме заедничка врвца!? Ако е така, тогаш сме биле обајцата во заблуда. Едно фатално неразбирање и ништо повеќе! Па избирај!*

На крај ќе приведам примери кои може да бидат протолкувани во повеќе од споменатите значења: *Основната причина за тоа трагично финале е во модерното чувство дека е сам меѓу луѓето, со едно фатално претчувство: „ќе умрам сосем тихо / далеку / со еден огромен крик закопан длабоко во мене“. Во времето на револуцијата во Париз и во текот на војувањето во Шпанија тој гледал многубројни смрти и несреќи, трагедии на невини животи и фатални неспогодби, но никојпат уште не видел одблизу како еден чесен човек незадржливо пропаѓа под притисокот на настаните. Или во значењето судбински – 'предодреден': Божје мој, барем еднаш да поминам без тој фатален факт, што ме следи цел живот како сенка. Грешка до грешка. Цел живот само грешки! но Те уверувам, мајне либе, дека тоа морало да биде несвесен, ненамерен, глупаво случаен лапсус. Да само лапсус!*

Како што може да се види, лексемата *фатален* има развиено поинаков тип на полисемија од лексемата *фати*. Ако полисемичноста на лексемата *фати* ја претставиме како етапна, во вид на скалила, полисемичноста на *фатален* би можеле сликовито да ја прикажеме како лепеза од значења, од кои централното е 'пресвртнички'. Пресвртничкото во животот може да донесе добро, но и лошо, па оттука и значења што ќе клонат лево и десно: со негативна и со позитивна конотација. Со позитивна: 'голем', 'значаен'; а со негативна: 'страшен', 'непоправлив', 'поразителен' и во крајна линија - 'смртен'. Во извесни контексти, особено во разговорниот јазик, *страшен* може да добие и позитивна конотација, каква што има и во примерот со ликот Симурден. Поголем број примери најдовме со значења со негативна конотација, па затоа сме на мислење дека семантичкиот развој на *фатален* оди кон значења со негативна конотација.

Кај лексемата *фатален* не го забележуваме принципот за метафоризација на значењата при развојот на полисемичноста кај лексемите. Тука забележуваме еден друг принцип, еден вид на дифузирање на значенските компоненти на лексемата *судбина* (*судбински*), која веќе не се употребува во нејзиното првично значење (првите значења регистрирани во толковните речници на македонскиот јазик кои ги приведовме погоре), но се употребува за да означи нешто друго: нешто неочекувано, непредвидливо во животот на луѓето, најчесто непријатно, непосакувано... (за убавите настани се специјализирале други лексеми). Ова значење, како прво го регистрира и Оксфордскиот речник на англискиот јазик (цитиран погоре во текстот).

Иако трудот го насловивме како „Метафората и семантичкиот развој“ во него ја вклучивме и анализата на *фатален*, бидејќи и тука се работи за семантички развој –

развој на полисемија, но со оглед на специфичноста на лексемата за малку поспецифичен развој.

Кога се работи за семантика, секогаш може да се биде субјективен во толкувањето на значењата, токму поради ова и дистрибуционалистите од јејлската школа оваа област ја имаат оставено настрана од своите истражувања, но она што можеме да го истражуваме се принципите на развој, на систематичност (или можеби и некој друг принцип). Во овој труд, наша цел беше да покажеме дека постои еден принцип на семантички развој, а тоа е метафоризацијата. Дека постои едно значење, поточно компонента од значењето, која по пат на метафоризација доведува до образување на полисемија кај некои лексеми (во нашиов случај кај глаголот *фату*). Во ова сознание не сме сами, и затоа го приводуваме и мислењето на L. Jeffries (1998), за постоењето на истиот принцип и во англискиот јазик: “For example, *foot* / a (bottom of leg) and *foot* / b (e.g. of a mountain) are polysemous. The second sense is created by metaphorical extension from the first, but is nevertheless identifiably different from it”.

Некој се занимава со компонентијална анализа на значењата (започнувајќи од Floyd G. Lounsbury, W. H. Goodenough и особено со E. H. Bendix), некој зборува за пресупозиции (како претпоставени значења – започнувајќи со Ch. Fillmore), а ние тука сакаме да ја посочиме улогата на метафоричното проширување на значењата како принцип на семантичкиот развој. Барајќи ги основните значења кои метафорично се прошируваат и се пренесуваат од еден контекст на употреба во друг, можеме да дојдеме до семантичките атоми „semantic primitives“ во теоријата што ја предлага А. Вјежбицка (A. Wierzbicka, 1972).

SUMMARY

In this paper we analyze two polysemic lexemes: *фату* / *се фату* and *фатален*, with the aim of establishing their path of polysemic development. The principle of metaphorical extension dominates the semantic development of *фату* / *се фату*, whereas the polysemy of *фатален* is a result of semantic diffusion of the lexeme *судбина*.

ЛИТЕРАТУРА

1. Гортан-Премк, Д., *Полисемија и организација лексичког система у српском језику*, Београд, 1997.
2. *Речник на македонскиот јазик*, III Р-Ш, Детска радост, Скопје, 1994.
3. Мургоски, З., *Речник на македонскиот јазик*, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2005.
4. Hornby, A. S. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, Oxford University Press, 2005.
5. Jeffries, L., *Meaning in English*, Macmillan Press, LTD, 1998.

6. Lakoff, G. and Johnson, M. *Metaphors We Live By*, Chicago: University of Chicago Press, 1980.
7. Wierzbicka, A. *Semantic primitives*. Frankfurt: Athenäum, 1972.